

RÖVID HIREK

BERLIN. A mintegy 10 évvel ezelőtti beszámoló "Nemzeti védelem" és "döc-szövegség" most újra megkezdte működését. Ennek idején antiszemita propaganda miatt lett betiltva. — Dr Bernhard Kuhn, az európai Joint vezér-gazdája, az oroszországi, Lettországi és Litvániába utazott, hogy a Foundesen munkájáról ezen országokban személyesen győződjék meg.

VARSÓ. A híres költő és írók, Salom Aschnek, a lengyel kormány egy magasabb rendű kitüntetés adományozott. — A lengyel kormány Arthur Millert, a lengyel Sor rabbi egyik vejét, a kormányzat legfőbb államügyészének nevezte ki. Ezen állás Lengyelországban egyik legfontosabb szerepet tölt be és ezért erre kinevezés annál is inkább felülnöb, mivel Dr Miller élig töltötte be a 33. évét.

FRANKFURT. A Rafael Samson Hirsch által alapított zsidó népiskola a napokban ünnepte fennállásának 50-ik évfordulóját. Az iskolát jelenleg 700 tanuló látogatja.

LONDON. Sir Simpson angol gyarmati főelöljáróval azzal tette ismertté nevé, hogy a palesztinai zavarok után oly szakleletést adott ki, amely teljesen az arabok zavarait támasztotta alá. Most arról volt szó, hogy Danzig szabad államának nemzetközi kormányzó főmegbízottja legyen. Az angol illetékes körök azonban a jelölést nem tartották szerencsésnek. Mivel Simpson teljesen népszerűtlen a zsidók körében.

GENE. A bádeni zsidó temetőben még az elmúlt év nyarán súlyos rombolások végeztek 2 fiatalok ruháit. A bíróság mindkettőt 14 napi börtönrre ítélte és az ítélet végrehajtását 3 évre felfüggesztette.

ZÜRICH. Az elmúlt héten hunyt el hosszas szenvedés után Dr. Augusta Weidler-Steinberg asszony, aki korai ifjúsága óta aktív és vezető tagja volt a cionista mozgalomnak.

NEW-YORK. Az elmúlt héten hunyt el Ábrahám Lecourt zsidó bankár New-yorkban, aki ifjú korában, mint rikkancs és cipőpuccoló kezdte pályafutását.

BELOGRÁD. A kultuszminiszter rendeletet adott ki, mely szerint a zsidó tanulóknak szombat délelőtti látogatniuk a zsidó ismételtetéseket és látogatniuk kell az alatti az iskolai előadásokról.

CHICAGO. Az Egyesült Államok új elnökét megválasztása után küldöttség kereste fel, hogy rendelkezje az őt napos munkahelyet.

BRÜNN. Az elmúlt évben 102 születéssel szemben 159 zsidó halálozás és 34 kérés történt.

BUKAREST. A román kormány elhatározta, hogy Jeruzsálemben egy hivatalos követséget állít fel. Timicuc, az ott berlini nagykövét van a jeruzsálemi konzul állására kizsacékolva.

BOTOSANI. Az elmúlt héten Botosamban hatalmas tűz pusztított. A lángok számos zsidó lakóházat emésztettek meg és a zsinagóga, valamint a Tórák is tűz martalékává estek. A tűzkárosultak között a nyomor leírhatatlan.

RÓMA. Dinében az elmúlt napokban avatták fel innepélyes keretek között az új zsidó templomot.

JERUZSÁLEM. A kommunista és revizionista munkások összeütközéséből kifolyólag 25 munkást őrizetbe vett a rendőrség, kik közül 12-őt szabadságvesztésre ítélték. — November 16-án a hatfai öbölbe szervezett arab-banda támadta meg a zsidó dolgozó munkásokat. Az azonnali észlelt kerületi bizottság az arabok jogos tulajdonának minősítette a földet. — A palesztinai szétfart zsidók „Hächeruth“ (szabadság) címen új héber napilapot indítanak. Rövidesen megindul „Hasachar“ címen ez első estilap. Ezenkívül a palesztinai poalécionisták rövidesen egy új nyelvű napilapot indítanak. — Issa Drock arab nacionalisták, aki Golmann rendőrsztrre ráfólt, a jeruzsálemi törvényszék 7 évi fegyházra ítélte. — A palesztinai kormány 40 oroszországi rabbi, valamint azok családjai részére bevándorlási engedélyeket bocsátott ki. — Az egész világ államai óriási erőfeszítést fejtenek ki, hogy költséghatékonyan megküzdjenek a zsidó ellenében az új jelszavak. — A palesztinai kormány, hogy 1932. áprilistól, augusztusig a palesztinai költészetet 188,270 font fölöttel járult.

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban
Havas & Grünfeld
posztóruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth-utca 8.)
Cégünk szolidaritásról kérjük meggyőződni.

MOZI

Teatrul HEYMAN szinkór
Péntektől minden nap: „Hercegnő szobája”.
Chevalier ezévi egyetlen hangos filme, partere Janet Macdonald Szépség, zene, művészet, harmonikus találó zása ez a film, tarkíva szébbnél-szebb táncszámokkal

Városi Színház Mozgó
Péntektől kezdve: „Glória”, Brigitte Helm és Gustav Fröhlich a főszerepekben.

A sghisoaral orih. izr. hitközség
f. hó 27-én tartotta meg tisztújító közgyűlését. Egyhangulag megválasztva: Előnöknek Kutz Antal, alelnöknek, Goldstein Dávid, gondnoknak, Simon Béla és pénztárosnak Richter Izsák.

A magyarországi kongresszusi zsidóság országos elnöke. Budapest. Miután Stern Samu pesti hitközségi elnöknek a VI. községkerületi elnökké való megválasztása ellen benyújtott petíció végleg el lett utasítva a kultuszminisztérium részéről, a kongresszus kerületi elnökök csü-lőrlőkön megtartott gyűlésükön az országos iroda elnökévé megválasztották Stern Samut.

Véres antiszemita tüntetések Lembergben

Varsóból jelentik: Vasárnap Lembergben véres antiszemita tüntetések voltak a lengyel és a zsidó diákok között. A tüntetések során egy lengyel diákot halálos lövés érte. Három pedig súlyosan megsebesültek.

Novisadi Izr. Hitközség. 1026/1032. sz.
Pályázat.

A novisadi Izr. Hitközség egy újonnan rendszeresítendő középiskolai hitoktatási állásra pályázatot hirdet.
Csak olyanok pályázhatnak, akik 40 éven alóliak és a középiskolai hitoktatásra képesülve vannak. Azok, akik a szerb nyelvet tökéletesen bírják, előnyben részesülnek. Fizetés megállapítás szerint.

Pályázati kérvények, melyekhez képesítést, eddigi működést, kort és családi állapotot leíró levelet, okmányok csatolandók, f. é. december hó 8-ig alulírott előjáróság-hoz küldendők be.

Novi-Sad, (Jugoszlávia), 1932. évi november hó 8-án.
A novisadi Izr. Hitközség előjárósága: Klein Armin, jegyző. Frank Gyula, elnök.

Comunitatea Evrească orih. Oradea. 604—1932.

Hirdetmény.

Hívalkozással a Ministerulul Cultelor și Artelor No. 36953, számú rendelkezése és a közegészségügyi hivatal 224082 sz. átiratára értesítjük mindazon ortodox kóser hus elárulással foglalkozó egyéneket, kifőzőket, vendéglőket, bogdákat és mindazokat, akik „orih. kóser” jelző használatával írtak feljuttatnak, hogy annak érzésére csak azok jogosultak, akik az oradeai orih. izr. hitközségtől valamilyen rabbinátustól erre megfelelő engedéllyel bírnak.
Felhívjuk tehát mindezeket, akiket érdekel, hogy az erre vonatkozó rendelkezések megfelelően f. év december hó 5-ig bejárólják saját érdeklődésben ezen autorizációt szerezzék be, annál is inkább, mivel ezen határidő letelte után az egészségügyi hivatal ezen Minist. rendelkezés betartását ellenőrizni fogja és a rendelet ellen vétőket 5000 lei-ig terjedő pénzbírsággal fogja sújtani. *Tilva van bárkinek idegenből Oradea város területére marha vagy szárnyas kóser hus behozatala, mindazoknak, akiknek az állategészségügyi hivataltól, valamint a hitközségtől erre engedélyük nincs. Az ez ellen vétők ugyancsak pénzbírsággal és az áru azonnali elkobásával sújtandók.*
Oradea, 1932 november 29.
Kirsch Henrik, elnök
Mittelmann Jakob, elnök

Árlejtési hirdetmény

Az oradeai orih. hitközség elnöksége árlejtési hirdet a következő évben szükséges pászka beszerzése céljából:
10 vagonon búzára, esetleg buza őrlésre, avagy 55 vagonon lisztre, végül 55 vagonon pászkára. Ajánlat felhívó búzára, őrlésre, lisztre, esetleg kész pászkára.
Zárt ajánlatok 1932 december hó 5-ig a hitközségi irodában átadandók, ahol a feltételek az érdeklődőkkel közölve lesznek.
Oradea, 1932 november hó 23.
Az orih. izr. hitközség elnöksége Oradea.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Miért szavaznak a zsidók a baloldallal?

Amidőn rabbi Berisch Meisels 1848-ban az osztrák parlament tagja volt, minden jelentősebb kérdésben az ellenzékkel szavazott. Egy ízben meg is kérdezte tőle a miniszterelnök:

— Mondja kedves rabbi ur, Ön, mint zsidó képviselő, miért szavaz mindig a baloldallal?

A miniszterelnök kérdésére Rabbi Meisels igen szellemes német szójátékkal válaszolt:

— *Weil wir Juden in Oesterreich keine Rechte haben.* (Nekünk zsidóknak Ausztriában nincsenek jogaink).

Mint ahogy azonban németül a jobboldal is úgy fejezik ki, hogy Rechte, igen szellemes kettős értelemmel bír a rabbi válasza.

Senki sem lehet saját otthonában próféta

Három tanácsadója volt Fáraónak — mondja a midras — Jób, Bilom és Jiszró. Hát nem volt-e elég papja, tanácsadója Fáraónak Egyiptomban, hogy az ucheli Jóbót, a moabita Bilomot és a midjonita Jiszrólt kellett hívnia?

Ugyáltszik tehát, Egyiptomban is és a régi jó időkben is úgy volt, hogy a helybeli pap sohasem imponált eléggé és így idegen papot kirtak, hogy az adja meg a jóváhagyást, a hechsért.

E menorák **Harang**
Z gyertyatartók, **védjegy!**
S serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kezgyszerek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.
Gyártása és eladása:
„Tacumul“
ezüstartu gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

Fuchs Mancsi
fűzőszalonjában legfinomabb és legpontosabb kivitelben készülnek:
Prinzess fűzők, minden fasonu divatfűzők és orvosi rendeltetű gyógyfűzők.
ORADEA, Piața Mihai Viteazul 11-a. (Ullmann-palota).

Rádió
olcsó és jó **Félárban!**
Hálózati gép 3+1 lámpás hangszóróval 3000 lei. Telepes gép 3 lámpás 1950 lei. Mind a két gép hosszú és közép hullámra dolgozik.
Telefon 5-12 **Rajz Antal**
Sirda Alexandri (Teleki-utca) 2.

Szőrmeárúk
a legjutányosabban
LEICHNER-nál
Oradea, Str. Ep. Ciorogarin 4. Telefon 7-73.

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
ORADEA
Sirda Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár, 120.

Az elvek kisajátítói

Valahányszor a zsidóság közéleti választási harc elé néznek, az a tábor, amely a népi alapon álló zsidósággal szemben ellenzékli frontot foglal el, szószerűről és sajtó útfán szívesen és energikusan hirdeli, hogy csak az ő táboruk a hamisítatlan ortodoxia pártja, csak az ő pártjuk a szinájji igéknek tradicionális letéteményese, a zsidó hit és vallás ortodox konzervatívja és a vallás és hit fennmaradásának kizárólagos zálogosa.

Ezzel szemben a népi vagy helyesebben a népkisebbségi alapon álló zsidóságot megvádolták a tradíciótlanossággal, sőt egyúttal vallási felforgatóknak nevezték a mi táborunkat csak azért, mert jelszere az idők parancsai, táborunk a zsidó népkisebbségi álláspont politikai és etnikai-erkölcsi mezejéit feltette ki az erdélyi zsidóság számára táborhelyül.

Soha táborunk — a vallásos alapon álló népkisebbségi zsidóság — a vallási zsidóság dogmáit nem érintette, sőt programonjai világosan és félreérthetetlenül követelik és megkövetelik a tábor minden egyes katonájától a zsidó dogmák és tradíciók csonkítatlanul és épségben való tiszteletben tartását. A zsidó népkisebbségi mozgalomban, amely a mostani palesztinai új telepítésekkel mintegy renaissance-át éli Erdélyben, egy perccig sem foglathatót helyet oly meggyőződést hirdetés, amely a vallás kérdéseit, a tradíció kérdését és a hagyomány szentségét másodrangú kérdéssé igyekezett volna feltüntetni. Éppen az adta meg a mi mozgalomunknak súlyát, nagyszerű lendületét és a főmegbízottak avors népszerűségét, hogy népkisebbségi mozgalomunk elsősorban a vallásos elemek közreműködésére számított, a vallásos elemek irányzatával mindenkor szómóll és saját kebelében csak a vallási kérdések feltélen respektálását írta zászlajára. A tradíció örök szentsége volt népkisebbségi mozgalomunk első és sarkalatos pontja, senki hozzánk nem közelíthetett, munkánkban részt nem vehetett, ha ezt a mi „Híszkegyünkkel” nem tette a magáévá és nem vitte át a maga egyéni magánéletébe.

Mikor az osztrák-magyar kiegyezés 1867-ben létrejött, azt Deák Ferencz az 1848-iki törvények teljes respektáltságával alkotta meg. Mindazt — tehát sajtószabadság, felelős minisztérium, néparlament, esküdszék, önálló magyar címer stb. — amit 1848-ban alkottak és az önkényuralom eltörölt, a kiegyezés 1867-ben helyreállította. Vagyis 1867. júlieni állapota volt 1848-nak. Joggal mondhatta tehát Andrassy Gyula gróf a kiegyezés első magyar miniszterelnöke, hogy tulajdonképpen ő is Deák és a körülöttük tömörült Deákpárt a tulajdonképeni örökösök és letéteményesei a 48 hagyományainak és ezeket a hagyományhirdetéseket a 48 senkinek való agítádsokat nem engedik át senkinek, meg magának Kossuth Lajosnak sem.

— A népkisebbségi alapon álló vallásos zsidóság — sem engedjük át

senkinek sem a hagyományok teszteletének, a tradíció szentségének hirdelési jogát, mert éppen mi vagyunk a tradíció csorbítatlan erejű bírtokosai, mi vagyunk az eszme zsidóivói, senki nem állhat fel a szószékre vagy nem léphet a nyitátság elé a tradíció megmenetlenségének a „Tora ist in Gefahr” cégérének demagógiája alatt, mert a zsidó erkölcsi és szellemi hagyományoknak mi vagyunk és nem mások a hamisítatlan zsidóhordozói.

Ezt a mi programponunkt, a mi sarkalatos elvkilüzésünket senki agitációs eszközzel, pártpolitikai célokra fel nem használhatja, ez a mi legszűkebb jogunk és kötelességünk, amelyet igenis mi hirdünk és büszkén vallunk a magunkénak; büszkén és törellel energiával valljuk és hirdetjük: A hamisítatlan vallás gyökereinek táplálkozó zsidóság eszmei és erkölcsi utódai mi vagyunk: a népkisebbségi alapon álló zsidóság.

A mizrachisták és cionisták óriási győzelme a bécsi hitközségi választásokon

Lapzártakor értesülünk, hogy a vasárnap megtartott hitközségi választáson a cionista lista óriási győzelmet aratott.
Soha annyi szavazatot nem adtak még le Bécsben hitközségi választások alkalmából. A leadott szavazatok száma 26.159. A hitközség vezetése a cionisták kezébe kerül. Megválasztották a cionisták és mizrachisták és 15

unionistát, akik közül számos a szociáldemokrata is. A bécsi választás megmutatta a mizrachista és cionista ideológia erőteljes előretörését, mindenütt a gátlatlan és valószággal sorzakos jelentőségű az, hogy Európa egyik legnagyobb hitközségének vezetése a cionisták kezébe került.
Részleteket legközelebbi számunkba közlünk.

Antiszemita diákok szétzavarták a temesvári Keren Hajeszdod mifinget

Lapunk más helyén már megírtuk, hogy a nagyváradi Keren Hajeszdod mifinget követőleg dr. N. M. Gelber profesor Temesvárra utazott, hogy az ott megtartandó K. H. mifingre is résztvegyen. A temesvári nagygyűlésre is főmált sorokban vonult fel a zsidóság, hogy meghallgassák a zsidó előadókat. Az előadást dr. Drexler Miksa főrabbi nyitotta meg. Alig kezdhetett azonban hozzá bevezető szavaihoz, egy csoport román diák jelent meg a helyiségekben és követelték, hogy a szónokok románul beszéljenek. A diákok megjelenésére a közönség között nagy riadalom támadt, azonban e jelenlévő zsidó vezetők közül dr. Nobel Sándor nyugalomra intette a közönséget és válaszolt a megjelent diákságnak. Dr. Nobel kifejtette, hogy dr. Gelber bécsi profesor csak németül tud, ő azonban elvállalja, hogy románra fordítsa le a beszédet. A diákok erre ultimátumot adtak a vezetőségnek.

hogy vagy lesz román beszéd, vagy nem garantálják a rendet.
A diákok nem garantálták a rendet és öt perc múlva megkezdődtek a jelszavak, az antiszemita himnusz éneklése és a taktura fújás: hogy: jos-ji-da-ni, jos-ji-dani!! A közben megérkezett rendőrség tétlenül nézte a diákok „rendésindását” és még kísérletet sem tett arra, hogy megfékezze a „felelőtlenek” garázdálkodását. Az előző dr. Weisz Arthur ezek után kénytelen volt az üfűst berekesztetni és a közönség a diákság sorsára hagyta el a hitközség épületét. A diákok ezután tüntető menetben vonultak végig az utcákon.

Az 1927-es évek szelleme úgy látszik ismét felütötte fejét. A diákság ismét a rendőrség szerepét vette át és ha ők nem garantálják a rendet, akkor ehhez nem sok hozzájárulása van a rendőrségnek sem.

Véresre verték a margittai rabbit az antiszemita diákok

Azok a híradások, amelyek a cluj anti-revizionista gyűlés zavartalan lefolyásáról emlékeztek meg, tulkorán mondtak ítéletet. A kolozsvári gyűlés lefolyásához tartoznak ugyanis azok a brutális jelenetek is, amelyek Kolozsvár—Csucsa között, a vonaton lejátszódtak. Jechiel Taub margittai rabbit, aki december 1-én ezen a vonalon utazott, a hazafelé tartó antirevizionista diákok súlyosan, brutálisan és embertelen módon megkínzólták. A kísérletben lévő Szabó Alter talmudistát ugyanez a sors érte. A diákok eleinte csak szidalmazni kezdték a rabbit és kísérőjét, majd botokkal lámadtak rájuk és órákon keresztül a legvetemtlőbb kínzásoknak vetették őket alá. A vonaton tartózkodott néhány katona, akik felajánlották ugyan megfelelő díjazás ellenében szolgálataikat a zsidó utasoknak, de később ezek is lemondtak a védelemről a nagy túlerő-

vel szemben. A szerencsétlen Jechiel Taub és Szabó Alter ezek után védtelenül estek a vandál diákok kínzásainak áldozatái. Az állomásokon néha fel-fel szálltak a „rend”-őrök, azonban ezek nem tartották magukat illetékeseknek a „rend” fenntartására, a kalauzzal egyetemben, aki szintén tétlenül nézte végig az utasok kínzásait.
Nagyváradra érkezve, Taub Jechiel jelentést tett az állomási rendőrségnek, ahol jegyzőkönyvet vettek fel. Nem érdekelten megírni még azt sem, hogy a nagy dula-kodás közben eltűnt a rabbi 10.000 leit érő bundája is, az antiszemita diákok nagyobb dicsőségére. Az antirevizionista gyűlések is — úgy látszik — az antiszemitizmus jegyében indulnak el és a hatóságok némán tűrik, hogy a védtelen békés polgárokat véresre verjék az antiszemita huligánok.

Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, bizalommal keresse fel
CZITROMURISZABÓSÁGÁT
 General Mosoiu, Kert-uca 2 alatt, ahol a legszebb kivitelben elsőrendű

öltönyöket, felöltőket és téli kabátokat már 2600 leierért készit
 Minden munka CZITROM DEZSŐ vezetése mellett készül.
 (A volt Szent László-terti Czitrom-cég tulajdonosa)

HETI GLOSSZÁK

Egy örült, — akivel a „józanok” együtt üvöltenek a zsidóság ellen

Lapunk más helyén azt írjuk meg, hogy a bécsi egyetemen, egy betegmutató alkalmából, az egyik paralizált beteg zsidni kezdte a zsidókat. És akkor a horogkereszt egyetemi polgárság, egy-egy üdvívalgásban tört ki. Szidta a zsidókat, a hülye, akin a paralizis kétségtelen jelei mutatkoztak. De ha valaki szidja a zsidókat, akkor még a paralizis is megboszájlik neki. Meg azt! Még Bécsben is, ebben a közép-európai kulturcentrumban. És ott sem egy Heuriger pincéjében, hanem az egyetem falai között. Ez a mai kor igazi arcúlat. Egy örült, aki a zsidókat szidja és a vele együtt üvöltő „józanok” tartott egyetemi ifjuság. Pedig higyjék el, a halgatóság még örültebb mint a beteg. Mert ők szabadon járnak, garázdálkodnak, pedig közveszélyesek. De mennyire veszélyesek a köre. De mit tegyünk. Ez a mai világ, és így nézünk ki mi zsidók. Az a parányos még szobrot kap, miközben Einstein kikergetik Németországból. Ez a világ arcúlat és mi csak keservesen felkacaghatunk bán-tunkban, amikor a tragikomikus esetet olvassuk.

A Magyar Párt tartózkodott a szavazástól

Azok, akik tizenhárom esztendő óta, dacára a tények letagadhatatlan logikájának, dacára a megcáfolhatatlan érveknek, még most is a magyarság és zsidóság szoros kollaborációjában keresik a zsidó boldogulás útjait, azoknak álljon itt mementó, okulásul és a végső konzekvenciák levonásául az az esemény, amely fölött a magyarságon megjelenő erdélyi zsidó sajtó tovaszoklott, de amelyet néhányan mégis észrevehettek. Ne gondolja senki, hogy ez a fellézés nekünk örömet okozott volna. Oh, koránsem! Inkább fájt a gonozságnak és rövidlátásnak az a páraltan gesztusa, amelynek tanujelét adta a Magyar Párt parlamenti csoportja.

Mi történt? Olvasták Önök is és tudja mindenki, hogy ifj. Cuza, ez az örült antiszemita, megülte a parlament tribünjén Misu Weissman, a tehetséges zsidó képviselőt. A parlament, nem nagy lelkesedéssel és nem nagy felháborodással, de mégis megavazta a Cuza büntetését, amely úgy szól, hogy 20 kamarai üléstől kitiltották. — *Mikor a szavazásra került a sor, akkor a Magyar párt tartózkodott a szavazástól.*

Vajjon erre milyen kádenciát találnak azok az urak, akik 15 esztendő óta folyton azt kiáltják, hogy „magyar bánat, zsidó bánat, mind egyforma bánat”. Ady Endre után szabadon. Vajjon erre milyen enyhítő körülményt talál dr. Fehér Márton, meg dr. Konrád Béla, dr. Faragó Viktor és társaik Nagyváradon, vagy Ombos Benő meg Hexner Béla urak Kolozsvárt. Meg az aradi, vásárhelyi, szalmári ősmagyarok. Talán egy kissé „kisebbségi” kérdés is volt abban, hogy Cuza megvert a parlament tribünjén egy zsidót. Mert tegnap zsidó volt az illető, de holnap lehet az magyar is... Hát miért tartózkodott a Magyar Párt a szavazástól? Miért? mered azok elé a kérdés, akik talán még komolyan hiszik, hogy a magyarság és zsidóság utjai nem válnak el véglegesen egymástól. Nem kellett volna demonstrálni Misu Weissman mögött, de ez demonstráció volt ellene, igen ellene és rajta keresztül az őssz-zsidóság ellen és a magyar zsidók ellen is. Talán mégis illetett volna a jövő érdekében is, egy kis kizárás mellett szavazni. De nem telték, mert így jobban kvadrál antiszemifilzusoknak. Azt

sem kérjük, hogy hol volt Hegedűs Nándor? Személyes élnék vélné a kérdés feltevését, pedig neki kellene erre válaszolni. Hogy miért, csak a választásoknál „testvérek” a zsidók? Miért nem mindég? Miért nem akkor, amikor Cuza pofokodik a parlamentben? Erre szeretnénk megnyugtató választ kapni — a megypárti zsidók számára. Mert nekünk nem kell. Oh, mi már mindent tudunk. Bennünk nem lep már meg semmi. Mi tudjuk, hogy milyen a legvégő a Magyar Párton belül. Mi talán azon

csodálkoztunk volna, ha szavaznak a kizárás mellett. De így érhető. Amíg Debrecentben az egyetemen a déli daruk és levették lepofozák az egyetemi hallgatónőket, addig Bukaresztben sem lehet meglepődni az ősi virtust. Holott... az antirevizionista tüntetések idején végeredményben magyarokat együtt szidnak a zsidókkal. Akkor a román-ság identifikálja a két tábor. Holott... látható, mennyire szereli megvédeni a Magyar Párt a zsidókat. Tanulság a jövőre nézve. Komoly és szomorú tanulság...

Áll a harc Jeruzsálemben az elhunyt rabbi örökéért
 Sonnenfeld rabbi nem volt agudista. — Elkészeregett küzdelem a károlyi és huszti főrabbi hívei között

(Jeruzsálemi tudósítónktól.) A jeruzsálemi lapok közlik prágai forrásból, hogy Duschinsky huszti főrabbi nem jön az országba. Ez az ellenzék akciójának eredménye. Duschinsky főrabbi elhatározta, hogy nem foglalja el Sonnenfeld főrabbi z. c. l. örökét. A helyét Teitelbaum „szalmári” főrabbi foglalja el. Nem is a károlyi, hanem a „szalmári” főrabbi! — Így írják a palesztinai lapok és jelenleg nem is tudjuk, hogy hol az igazság. Mert más forrásból viszont azt közlik, hogy a huszti főrabbi mégis átveszi a díszes hivatalát. „Kétségtelen — írja jeruzsálemi tudósítónk — hogy a károlyi főrabbi kezze messzire elér és hívei elég jól keverik a kártját. Teitelbaum főrabbi hívei azzal érvelnek, hogy az Agudának nincsen joga jelölni a választani, már azért sem, mert a megboldogult Sonnenfeld jeruzsálemi főrabbi z. c. l. sohasem volt agudista. Az agudisták leadhalják szavazataikat, de mint hivatalos szerv nem szólhat bele az ügyekbe. Ezt egy nemrégiben megjelent könyvből is igazolják. Ezt a könyvet Klein Testvérek sátorlajuhelyi kereskedők adták ki, akik az elhunyt Grünwald szalmári főrabbi z. c. l. tanítványai voltak. A könyvet cenzura nélkül adták ki és több országban terjesztették. Ebben a könyvben észrevehettük, hogy Sonnenfeld főrabbi z. c. l. egy „lsüvet” adott a megboldogult Grünwald főrabbinak arra vonatkozólag, hogy mi a véleménye az agudáról. Ő határozottan ellenzte az aguda működését. Jeruzsálemi tudósítónk jóviszonyban volt a megboldogult Sonnenfeld jeruzsálemi főrabbiával, aki megmutatta neki Klein Testvérek levelét, akik arra kérték a megjelent könyv második kiadásába cáfolja meg ezt a levelet. A megboldogult gaon azonban nem volt erre hajlandó. És nem cáfolta meg sohasem. Ez a levél most nagy szerepet játszik a heves harcokban, ezl hangzatosítja is most Teitelbaum főrabbi hívei és ezl kiabálják, az igen számottevő semlegesekek is. Ezek a semlegesekek, sem Duschinsky, sem Teitelbaumot nem akarják. Kétségtelen, hogy a megüresedett hely nem agudista jellegű, már azért sem, mert a megboldogult főrabbi sem volt agudista. Ezért sincsen joga Blau jeruzsálemi agudista rabbinak, a külföldiekkel együtt — ugynevezett agudista kérdést csinálni az egészből.

Legvalószínűbb az a híradások nyomán rekonstruált különböző cáfolatok és ellen-cáfolatok után, hogy mindkét főrabbi elfoglalja majd állását és egy nagy harc kezdődik, amely nem törhetett volna ki, ha az elhunyt gaon még most is élne. Tényként meg lehet állapítani, hogy ez a két párt közötti harc egy kis nyugalmat adott Kuk főrabbi pártjának, mert amíg ők ketten veszekszenek, addig nem történnek a harmadikkal. Ha a két főrabbi elfoglalja majd helyét, akkor még inkább így lesz, mert állandó vitáikkal és harcaikkal elterelődik majd figyelmük a más kérdésekről és az épülő ország igazi munkásai nyugod-

lan tudnak majd dolgozni. Ugy látszik — írja tudósítónk — hogy már a rabbi is érzi, hogy anyagilag sem rossz üzellet otthagyni a goeszt, mert egy olyan országban, ahol az állami büdse egymillió font fölülleggel zárul, ott nekik is jó dolguk lesz.

Egyidejűleg kapjuk a hírt arról is, hogy a legutóbbi népszámlálásnál is megbuklák az agudista hívek. A hivatalos lap közli, hogy 174.610 zsidó adott be hivatalos adatokat, (25.000-re tehető azok száma, akik nem jelentkeztek elvi és egyéb okokból) ebből 166.000 bement, hogy anyanyelvük a héber, 4600 jiddisnek vallotta magát és 3400 különféle anyanyelvűnek, ahogy tényleg vannak németek, angolok, oroszok, perzsák, arabok stb. Ezek azonban aránylag gyorsan megtanulják a héber nyelvet. A 4600 „jiddis” is valamennyi beszéli a héber nyelvet. Ezt tudták elérni az agudista propagandával. Bár házról házra jártak és minden terrori igénybe vettek. Mindenesetre ez elég csúfos eredmény.

Jellemzősíti említi meg tudósítónk azt is, hogy az ultrachassid párt asszonyai „enyegelő levelet írtak Duschinsky feleségének, amelyben megfenyegetik és lebeszélők íveteléről. Az Agudának halálós csapást jelentene Teitelbaum főrabbi jövelele. Már egyik párt sem bánta, ha mindkettő jönne, csak ill lennének már. A kolel pedig a legszebb szerepe vállaltakozott. Semmibe sem avatkozik bele, ami a rabbi kérdéssel kapcsolatos. Nekik megint más véleményük van, de bölcsen hallgatnak.

A kolel nyíltan agudaellenes politikát folytat. A munkácsi hívet is mozgódnak, de nem jönnek számitásba, mert szerencsére kevesen vannak. A kolel is harcba áll a munkácsival. Ez levétele Fiumében a magyarországi „bixiket” és az övél tételle fel helyébe. Eddig úgy tudtuk, hogy Fiume Olaszországhoz tartozik, most kitűnt, hogy Munkácshoz csatolták. Szerinte Munkács-hoz csatolandó Fiume kikötővárosa. Ebben az ügyben gorombahangu levelet is írt néhány nappal ezelőtt a magyarországi kolelnek, akik most tanácskoznak azon, hogy milyen választ adjanak.

Ilyen szomoruan néz ki tehát a „csend-élet” azon erecsiszraeli vallásos körökben, hol a vallásos építő munka érdekében igazi testvéri együttműködés kellene legyen. Szerencsére addig a gépek járnak, a házak épülnek, a bevándorlás folyik, az élet megy előre, csak a hitvilágzó vitatkozna azon éjjel-nappal, hogy ki jöjjön: Duschinsky vagy Teitelbaum. Meg azon, hogy mióta tartozik Fiume Munkács-hoz? Pedig olyan lával vannak, mint Makó Jeruzsálemről. De lehet, hogy történeke csodák. Egyszer még megérjük, hogy Munkácsot — az Adriai-tenger partján találjuk... És akkor már a rabbi-aink is egymást igazi zsidó megértéssel fogják „lámozgatni” Jeruzsálem szent városában... Vajha látnánk és megérnénk már egyszer ezt...

Rebbe-izmus

Hajdanában, gyermekkoromban a rebbe-szónak egészen más értelmet tulajdonítottak az emberek, mint ma. Az alef-bészit tanuló kisgyerek rebbe-nek szólította tanítóját és azt legalább úgy tisztelte, mint szülőapját. De rebbenek hivatalában minden rabbit, aki ezen megtisztelő titulust akár az ifjuság nevelésével, akár a felnőttek tanításával, oktatásával és vallási irányításával kiérdemelte. Mindenkinek kijárt a rebbe-cím, akit tudása, vallásérkölcsi élete egy rabbi-hivatal bízésére predesztinált, vagy választással foglalkozott. A zsidó nép a tudás, a tanulás népe mindig megbecsülte a szellem munkásait, tisztelte tanítóit, akik az élet forrását — a Tóratant — nyújtották neki. Mindig és mindenben a rebbe az első, ő ül az asztalnál, az ő tiszteletben tartása kötelező parancs és minden körülmények között.

Ma kissé eltávolodt a rebbe fogalma. Igaz, hogy a talmud-chochom nem minden esetben rebbe, de az is szent, hogy a rebbe nem mindig fedi a talmud-chochom fogalmát. Valami egészen más jelent a mostani mindennapi életünkben a rebbe-fogalom. Van a városban egy rabbi és van egy esomé — rebbe. A rabbi úgy került a városba, hogy megválasztották a hitközség tagjai, sokszor egyhangúan, gyakran szótöbbséggel, mert méltónak tartották tudásánál, karakterénél fogva a rabbitsztség betöltésére. De hogyan kerültek a rebbe a városba? Vagy precízebben megfogalmazva a kérdést: hogyan kerültek Erdélybe a rebbe és miképpen szaporodtak és sokasodtak el, mint a tenger víze és a sivatag homokja?

A háborúval kezdődött az erdélyi rebbe-invázió. Erdélynek Romániához való csatlóda kedvezett a rebbe-konjunktúrának, mert Óromániában nem voltak rendezesítve a rabbi-állások, a hitközségi keretek is igen labilak voltak, alkalmak arra, hogy mindenütt rebbe stabilizálódjanak, mert senki sem törődött ezekkel az anyagi bázisokon felépített szent-ségterjesztő-vállalatokkal. Minthogy a szervezettek tekintetében egyidőben ná-

lunk is zavaros helyzet adódott, átláthatódtak a rebbe hozzánk is, nem tördővén azzal, hitéleti szükségletet elégítettek ki, vagy sem. A régi rebbedinasztikák nem versenyre keltek az újabbakkal és ma már ott tartunk, hogy majdnem minden kis erdélyi mezővároskának meg van az ő külön rebbeje és nem ritkán ellenrebbeje. Mindenhol akadt valaki, aki a rebbe-izmust terjesztette. Erre a folyamatra más, kellő kifejezést nem találok, mi is ez a rebbe-izmus? És ki terjeszti ezt a folyamatot az érdeklelt rebbenek kiűti? Az elhanyagolt ambíciók, akiknek hitközségi beosztásere való hivatalosságukat a zsidó közvélemény nem akarta elismerni. Ezek az egyének kednek inkább valami újat, hogy szerephez jussanak, mert a hitközségek alapszabályai rosszak, csak egy elnököt, alelnököt és két gabet ismernek és így örödjük nem kerülhet sor. Az elfojtott ambíciók kitörésére vártak, jött a rebbe a városba, csinált magának egy bész-hamedrest. Az új rebbe nem győzik eléggé magasztalni; egészen más, mint a rabbi, talán csodálta is művel, mindenkit felkarol, hogy őt is felkarolják és a „mán (mám) beszemedres”-ben pezzegni kezd az élet és kezdetét veszi a rebbe-izmus. A rebbe mindenkiét csinál „valakit”, mindenkinek legyezgeti húságát, ndla mindkét „mérné” és revansul mindenki tud az addig sohse látott, sohsem hallott rebberől egy-egy miszlikumot, egy-egy kis csodával határos anekdotát és rövidesen köztudomásává válik a Cádik érdeme, hogy a Teremtő az ő nagy érdemei révén és csakis ezeknek a révén és folyamányoként adja a város lakóinak a — parnószt... Nem kell egyéb hozzá,

mint kellő külső felszerelés, szakál és szokatlan ruházat, valami előrdáncigált családi kapcsolatot, valami „elitnik” legyen. A reklám-hordó hívek előkészítik a talajt és kész a — rebbe-izmus... A hitközségek zöme tehetetlennek bizonyult az új alakulatokkal szemben. A rabbiokról nem is szólnak. Ki merésznél egy világhírű esodateub dinasztia leszármazottját még gondolatban is elnyomni? Igazán csak jót csinál, szent életet él, jó példával jár elől, miért több a rabbi, mint ő?... Aztán meg vannak mindenütt elégedetlen elemek, a gazdasági krízis teteneten, mindenki tudat alatt is valami csodát vár, valami megváltást remél, hát kitől várja ezt, ha nem a rebberől — akinek már hivatalával jár a csodatevés?...
 Az erdélyi rebbe-izmus határozott sikereket tud felmutatni az utóbbi évek folyamán. A hitközség rabbija szép lassan csak rabbi, vagy „ruj” lesz, ellenben a rebbe — a másik, az új, a miszlikus, akit — szegény — elnyomnak az intőző körök, akinek nincs fizetése sem, aki pedig azt legalább úgy megérdemelné, mint a „ruj”, mert nagyobb jiches, nem csinál világi dolgokat, csak ül és tanul... A rabbi tekintélyét adásni a rebbe érdekében — egyenesen mérve kezd lenni. Ténykedésében rosszindulatulag kritizálni, megszólítani, leszólni, kétségbevonni tudását, becsületességét — direkt ildomos, sőt szükséges, mert ezáltal a szegény, elnyomott rebbe emelkedik, mert ez konvenál a rebbe-politikának, valamint a hitközségben széthuzást teremt. Oh, milyen jól mennek a dolgok. Egy kiadó machlojke a hitközségben — kész anyagi és erkölcsi horriór a rebbenek, á tááning, á néchesziúdech...
 A rebbe-izmus már adottságánál és természeténél fogva ellensége minden hit-

Legszebben és legolcsóbban csakis HORBÁTZ divatüzletében öltözködhetsz!
 Elsőrendű öltönyöket már 3000 leierért készit. Kalapot 135 leierért vásárolhat, nyakkendők 40 leieről. Nagy választék mindenféle férfi divatcikkekben.
 Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Salom Asch: A megváltó fűtty

Öt fekszik a fünek harmatától nedveszöld lengerében és legelelti a bárányokat, amelyeket alya gondjaira bízott.

Mindenki a lengyel nevének Jasztek-nek szólítja: hogy zsidóul hogyan hívják, azt maga sem tudja, mert még sohasem szólították fel a Tóra elé.

Mindenki tudja róla, hogy olyan tudatlan, mint egy paraszt. Iszák, a tejkereskedő már egészen bánatba esett mialta: ez a fiu még kadist sem fog tudni mondani, ha ő egyszer meghal. És csak, hogy a Jeltkisermetén könnyítsen, fogadott melléje tanítót a városból.

A tanító rengeteg fáradságot pazarol a fiura, minden szót szászor is az emlékeztetésére ves, de ő oda sem hallgat, mintha a tanító nem is neki szólna és sehogy sem akarja megérteni, hogy a komec-olelet o-nak kell olvasni.

— Kár a vesződségért ezzel a tökfilkóval, — mondja a tanító és megcsóválja a fejét. — Az anya pedig kétségbeesett tekintettel néz a fiúra és sóhajtott hozzá.

Imádságos könyvet nem is adnak a kezébe. Imádkozni? Hogy ő, Jasztek imádkozhat? Mi köze is volna neki ehhez? Csak a jó Isteni gyalánzá meg vele, ha Jasztek a „Semá Jiszroel” imát elmondaná. De azért Jasztek mégis megérti az

Istent, a maga esze szerint és mégis megéri őt a maga szívével.

És ő megtalálja az Istent, akárhová is tekint. Meglátja őt ott is, ahol a csendes víz a zöld parttal morgogva közi litkait. És ha egy szomorú felhő messziről idevonult és széttérpesszkedik az égen, akkor őt átjárja valami érzés, valami akarat és vágyódás fogja el valami után...

Vagy ha zivatar jön el égzengéssel és villámfényvel... Vagy ha megnyílnak az ég csatornái... Vagy ha eső előtt nyomásztó hőség fullasztó sulya nehezedik a falura... Vagy mikor az öreg Macseket kihúzták a gépfűrész alól és sebzett lábából csurgolt a vér... Ilyen pillanatokban érzi ő meg az Istent! És az ő Istene nem az égben lakozik. Nem is kell égi felé emelni a tekintetüket, hogy meglássuk az Istent! Nem, ő úgy érzi, hogy Isten valahol a távolabbi városban lakik, ugyanabban a városban, ahol a falucska földesura és a többi hercegek és grófok laknak. És ezek a nagyurak valamennyien csak Istennek szolgái, éppen úgy, ahogyan Stech és Vojtek cselédei annak a földesurnak, aki az egész falu.

De ő, vajjon hogyan juthalna ő az Istenhez?

„Él melech neemon” — a tanító éppen az imádságos könyvnek ezeket a szavait próbálja belevetni a fejébe. De Jasztek azt

hiszi, hogy ez valamilyen varázsmondás, melyet el kell mondania és nyomban beengedik őt Istennek ragyogó palotájába...

Isten számára azonban egészen saját-szerű és más imádsága van neki. Az ő imájának nincsenek szavai, az ott nő a szive belsejében, egészen addig, amíg teljesen betölti a szívet s végül egy ujjongó fűtynék a hangjában robban ki a szívéből.

Ha imádkozni akar, olyankor két újat beleszi a szájába, az ajkát összecücsösíti, utat nyit a kiszabaduló levegőnek és imádsága bezengi az egész erdőt.

És Isten megérti az imádságát! Ő pedig csak olyankor fűtül, ha szükségét érzi, hogy Istenhez küldje a fűtlyét, ha úgy érzi, hogy okvetlenül szüksége van erre a fűtlyésre...

És úgy képzeli, hogy Isten valahol messze, nagyon messze, kinyújtózza fekszik egy illatos mezőn, meghallja az ő fűtly szavát és örömmel találja benne...

De nemcsak egyedül ő szokott így imádkozni! Ő tudja, hogy a többiek is így imádkoznak. Ha Nosszik, a falu kutyája hirtelen égne emeli az orrát, megcsóválja a farkát, olyankor ő azt mondja, hogy Nosszik imádkozik. És ha a fehér tehén este hazatér a mezőről, nedves nyelvet kilógatja és elnyújtott szomorú hangon azt mondja, „muu”, olyankor azt mondja: a fehér tehén imádkozik. Bolon, a ló, megint egészen másformán imádkozik: kirug, hátsó

közsegi szervezetségeknek, neglgl minden formái, félretol minden megköltéséget, robbantani igyekszik minden meglévő keretet, mert csak így tudja magát kibővíteni. A felhívott energiákat igyekszik beforakodtatni a hilközségek vezetőségébe, ahová a rebbe-izmus érdekeit szdltitaniok kell. „Szubvencionálni kell az ilyen világhírű Cadikot” a jelszó, de leg- alább dajent csinálni belőle, mert arra mulhatatlanul szükség van és igazán a község szgyene, ha ez nem megy ke- resztül...

Erdélyben fénykorát éli a rebbe-izmus és nemsokára ott tartunk, hogy hilközse- geinkben dominálni fog — mert félretol minden akadályt, legazol minden legális jogot és hagyományt, kiterorizál minden tradíciót és mindenkit, aki ezen irány- zatnak nem hűve. A rebbeizmus túlnőt az országos orthodox-szervezetlen is. Ott, ahol az orthodox hilközség élendülni mer és tud a szélfogócsó tendenciának, ahol nem riad vissza a terrorizál, ahol a veze- tőség nem tördök azaz, hogy egyénileg posimnak stigmatizálják, ott a rebbe ve- zérkardával egyttlyen átvándulnak a neolog, vagy a statusquo-vízekre, hogy azokon evezzen és a zavarosban halász- hasson. És miután a példa ragadós, meg- érjük azt az időt, hogy a saját rebbe- jeinknek kívül lesz neolog, vagy status- quo-rebbe garnitúra is, aminthogy már most is akad ilyen. Praktikus dolog, hogy a rebbe-izmus áldásait a zsidóság minden árnyalata élvezhesse, ne csak az or- thodoxia...

Summa summarum: a sok boldogító „izmus” sorában méltó helyet foglat el a rebbe-izmus. Döngeli a hilközsegeink be- vehetetlennek tartott árnyalait. Nem fon- los más az autonómiát, se a szerna- zot, de meg a Chazokoh sem. Kizárólag ő maga a legnagyobb, a legfontosabb, a az élet és a boldogság forrása — a Rebbe...

De ne érlessünk félre. A chaszidiz- musnak meg van a maga szép mulja, a létjogosultsága és utjának, hitéleti beren- dezkedésének meg erkölcsi alapja, amely tiszteletet érdemel. Állítjuk, hogy a rebbe- izmus mai formájának a chaszidizmus nagy ellensége. Hiába volna a kétőt idén- tifikálni. Mi a tartalmatlan, cirkszi nőbra lesüllyedt, a tradíciót egyenesen megcu- suló irányzat ellen kelünk ki, amely küld- nöskepen épen a vallásos zsidóságra és annak intézményeire kártekonny, sőt ve- szedeimes.

Ez a rebbe-izmus kisorajított a kö-

lábra felágaskodik, hátraveti a fejét és nyerül.

Valamennyien imádkoznak, még a bé- kák is, a pocsoltyában. Egyik béka odaszól a többieknek: kva! kva!

Már lizenhároméves lett a Jasziek és még mindig nem tudja a „Halljad Israel”- imát. És újév ünnepe már küszöbön van. A laniító minden fáradtságát latba veti, hogy újévre legalább a „Halljad Israel”-imát el tudja mondani, hogy elvihessék őt is a vá- rosba. Az ünnepe új ruhát, vadonatúj esz- márt és új sapkát vetek Jaszieknek...

Legalább a „Semá Jiszroél”-imát tudja majd elmondani.

A templomot szorongásig megöltölték a hívek. Kicsinyek, nagyok, valamennyien fehérbe vannak öltözve, imakendőiket mind- nyájan a fejükre börtölték, mindnyájan az imádság ütemében hajladoznak és mind erősebbé váló hangon kiáltoznak és imá- dkoznak.

A frigszekrény előtt hat viaszgyertya ég, ott áll az előimádkozó a karfiukkal... Elnyult, síró panaszhangok törnek fel, melyeket elnyomolt sóhajlások szakítanak félbe...

„Ki az életnek és ki a halálnak...”
A női kerzatról egyszerre sziveltépő zokogás tör elő. És Jasziek ott áll az új ruhájában, vadonatúj sapkája alól kikandi-

zékperi jészuiták jészauát, hogy a cél szentesít minden eszközt. Aláássák a vallásos zsidóság évezredek tradíciót, fű- tyülnek a meglévő jogokra és formákra, melyeket az orthodoxia, mint alapigazsá- gait, félte őriz, mert minden szabad a Szent, a Cadik vélt érdekében, atinek csodatettei megváltják a világot a mai sok bajtól és keserűségtől... de csak a kuitliti és a — ez kérem nem mellékes...! — pldjen alapján...
Az emberi korlátoltság kimeríthetel- len, az övé a jób... (G. S.)

Ezentul nem hirdetünk

és a hirdetésekre kiadott összeget le- számiljuk az árakból, tehát még olcsóbban árusítunk

mint eddig. Árjegyzéket sem közlünk, de ha látni akarja

szédületesen olcsó karácsonyi árainkat,

nézzte meg világvárosi kirakatcsarnokunkat!!

Soha többé ilyen olcsó vásárlási alkalmom nem lesz!

KOVÁCS TESTVÉREK

DIVATNAGYÁRUHÁZA-Sas-passage

kának szöke firtjei. Imigyen áll ott. Hírte- len előrefurakodik a keleti fal felé és szembeáll az előimádkozóval. Elejti kezé- ből az imakönyvet, melyet azért adott vele az apja, hogy a többiek azt higgyék, mintha ő is tudna imádkozni. És így marad állva, lágranyit szemekkel, merően maga elé tekintve.

Néhány sulanc észreveszi Jaszieket, jelekkel leszik egymást figyelmezzé, ujjal mutogatnak reá, halkán kinevelik, az egy k pedig egyenesen Jaszieknek tart és meg- fricskázza az orrát.

Ő azonban nem lát és nem érez sem- mit! Ő csak tovább áll és merően hol az előimádkozóra, hol a síró gyülekezetre tekint, hol pedig a frigszekrény fehér fű- gönyre, melyre aranybetűkkel van ráhi- mezve: „Szentellessék meg az Isten”.

„Isten most bizonyára a függöny mö- gött van” — gondolja magában.

És a női kerzatról letekint reá az anyja: látja, amit ott áll és mozdulatlanul néz, az imakönyv kihullott a kezéből s az asszony felsóhajt és azt gondolja magá- ban: „Egész peraszt! Születelt pogány!”

S apa rátekint a fejére börtölt lepel alól, mélyen, imigyen sóhajt:
— Teremtés ura! Legyen gondod óráé is!

Jasziek pedig áll és bámul. A többiek imádkoznak, zokognak, Isten szolgatják. És őt is elfogja a vágy, hogy imádkozzék. Ő nem kiabálni akar, hanem imádkozni és

Isten dicsőíteni! És hálát mondani Nekik, minden jóért!

Felemeli az imakönyvét, felüti a „Hall- jad Israel”-imát és elkezd mondani: „El melech ne-e-mon...”

De ez az imádság nem tudja megindí- tani a szívet. Nem érti meg, csak szavakat hall belőle, száraz szöveget... Ő azon- ban felt szívet akar hálakodni és dicső- séget zengeni Istennek...

Megijed a nagy tömeg embertől, akik egészen másképp imádkoznak. De végül is erőt vesz rajta a kísértés és Isten minde- nek felett lenséges. Nem tud másként. És beteszi a két ujját a szájába.

S egy éles fűtly hasítja át a levegőt a zokogástól hangos templomban...

A hívők megrémülnek. Mi volt ez? Ki volt az? Ki fűtlyül illt a megszentelt falak között?

Az apa a vállánál akarja megragadni és kidobni. A tömeg reá akar rohanni, hogy megüssék.

De a szent rabbi hirtelen a keleti fal- tól a gyülekezet felé fordul és megkérdi:

— Hol van az a szent, aki a mennyei ítélkezést szíjjeltéple? Aki átfurta az eget és az ólmos felhőkön keresztül könnyörgé- sünkelt felvitte az égbe?

De a szent már ellélt. Kisompolygott a templomból, új eszmáját a vállára ve- tette és utban van visszafelé a faluba...

HIREK

a „Népünk” cikkének utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Kiszlew 10. december 9.
Szombat: Kiszlew 11. december 10.
Heti szidra: י"ב
Heti háftóra: י"ב י"ג

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.20
gyertyagyújtás 4.25
Istentisztelet kezdete 4.35
Szombat befejezése 5.25

— Terjesszék és szerezzék előfize- tőket az erdélyi zsidóság egyet- len független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk»-nek. A »Népünk»-nek egyetlen zsidó osztrólól sem szabad hiányoznia.

Nincsennek zsidók a német Reichstagban

Hitler lapjai nagy óvatossággal közli- k, hogy az új választások során egyetlen egy zsidó képviselő sem jutott be a német birodalom parlamentjébe. Hitler és a nemzetiszocialista sajtó lelkesen ő ül, de nem veszik észre, hogy egy napon az őrm serlegébe űrm cseppek fogtak hullani. Könnyen rájöhetnének erre a nemzetiszocializmus germán urai, ha ké- pesek lennének a logika fegyverével élni és történelmi látókörrrel rendelkezének. Eddig csak mondhatták: zsidók uralkod- nak Germániában! Mondhatták, hogy a zsidó nagytöke igája alatt nyög Német- ország. Hogy zsidók ünek törénnyt és zsidók uralkodnak szerie a világon. Mi lesz azonban most? Egyetlen zsidó kép- viselő sem jutott be a parlamentbe, sem a polgári, sem a szélsőséges pártok ré- széről. Ha tehát igaz a nemzetiszocialis- ták horoszkopia, felvirrad a német nép napja és a germán testvérek összecsö- kolóznak az uccákon! Letörték hát a kizsákmányolást, megszűnt az iga és a gazdasági válság is, mert mindennek a zsidók az okai!

Zsidók nem kerültek be a német Reichstagba, de a Berlinben székelő Konjunktura-kutató intézet jelentése szerint, a gazdasági válság még mindig mélyül és a prognózis még további sülyedést jó- sít. Ez a pont tehát, amikor űrm lesz az őrmöböl és befellegzik a nemzetiszoc- ializták germán égboltozatja. Meri hát a német nydrspogár korlátoltságának is van- nak határai. Az események durva mezle lenségében mutatnak rá a nemzetiszocia- listák üres fecsegésére és a rideg való- ság rácsfol minden hazugságra. A nem- zetiszocializmus lefelé menő csillaga ez- zel ismét közelebb érkezik a földhöz és a végén még kilúnik, hogy ez a csillag nem is volt sohasem csillag, csak egy mázolósegéd raffindt fűzjártéka, amely rövid ideig világít, de aztán elpukkad és még szürke hamu sem marad utána, hogy emlékeztessen az elmúlt csillagásra.

— Egy varsói zsidó számoló- művész számolta össze a lea- dott szavazatokat. Newyork. A „Co- lumbia-Broksing” nagy newyorki rád állomás a választások napjára magas honorárium ellenére, al- kalmazta dr Finkelsteint, a varsói híres zsidó szá- molóművészt, hogy gyorsan összeszámolja a per- centekért érkező távról jelentések számadatait.

Főrabbiág körüli harcok Lengyelországban

Lembergől jelentik: A lengbergi hilközségnek több rabbiája van, de nincs főrabbi. Ez a körülmény természetesen bizonyos ziláltságot okoz a hilközség ügyei- nek intézésében, amely fokozatosan tapasz- talható, amióta Bróda főrabbi elhunyt. A lengyel kormány, amely a zsidók ügyét szí- vén viseli, ha nem kerül pénzbe, ártírt a hilközséghez, hogy két héten belül írjanak ki pályázatot a főrabbiságra. A kérdés megoldása azonban igen nehéz, mert az Aguda szervezetnek jelölje Lewin rabbi, aki szem-képviselő is. Ezzel szemben a choszid-elemek, de a cionisták is, azt han- goztatják, hogy nekik nincs szükségük olyan főrabbi, aki politikus és népszónok. A hilközség nem politizáló része is olyan rabbit akar, aki teljesen tanulmányainak és a vallásosság fejlesztésének él. Ugyanez a nehézség akadályozza meg a varsói fő- rabbiág kérdésének megoldását. Pedig, hogy milyen sürgős volna Varsóban egy erélyes irányító kéz, mutatja az az adat, amelyet a varsói lapok hoztak a kaszrisz ügyéről. A hilközség kaszrisz-tanácsa leg- utóbbi gyűlésén megállapították, hogy a városban köser néven eladott husnak kb. 70%-a teljesen megbizhatatlan, részben nem is vágott, hanem leűtött (nevelő) marhából való.

— A Jeruzsálemi Rockefeller muzeum építéséhez egyetlen zsidó munkást sem alkalmaz- tak. Jeruzsálem. A „Davar” rámutat egy cikkben arra a körülményre, hogy a 2 millió dolláros Rocke- feller muzeum építéséhez egyetlen zsidó munkást sem alkalmaztak. Az őszes zsidó ajánkozásokat visszautasították. A kormány — írja a Davar — áadta az építkezési munkálatokat egy arab vállalko- zónak s ellejtette biztosítani a zsidó munkások számára a munkát.

— A cseh nemzeti szocialis- ták az állampolgársággal nem rendelkező zsidók ellen. A cseh- szlovák nemzeti szocialisták kárpátorszi szekciójá- nak közgyűlésén rámutattak arra, hogy az itteni munkapicót a közel 80 000 külföldi erősen meg- terheli s követelték, hogy a belföldi munkás vedel- mére energikus lépéseket legyenek folymatba. A kérdéses 90 000 külföldi nagybőrra zsidó, akik évt- zedek óta itt laknak s csnpán a hatóságok elluzó politikája miatt nem tudták eddig elnyerni állam- polgárságukat.

— Kitért filmstárok az élet- remes férje, aki után a zsidó nők is bolondulnak. Gustáv Fröhlich azonban nem veszté fénmunkát s ezért egy merész lezondlettel Hitlerrel köölt ki. Egyike lett azon mesámédoknak, akik isentitk Hitler Fröhlichnek sikerült, nem így Richard Taubernek. A világhírű énekes ugyan nem mulasztotta el szin- tén kitérni a zsidóságból, sőt kitérésé után olyan buzgó ketholikusnak bizonyult, hogy pápai kamarás- nak is neveztek, minde azonban nem használ neki. olyan botrány rendeztek, hogy a pápai karvárás ural mejdőnem egyonverték...

— Idegesség, fejfájás, álmatlan- ság, szédülés, bágyadság, levertség, féle- lemérzések eseteinél a természetes „Ferenc József” keserűvíz kifűnő háziszert, amely az emésztőszervekből eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a tesznek és szellemnek régi munkaképességét. Or- vosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a Ferenc József víz önden fajdalom nélkül hat. A Ferenc József keserűvíz gyógy- szertárakban, drogériákban és fűszerüzle- tekben kapható.

— Tengerészeti főiskola Tala- viban. Jelentették, hogy egy londoni előkelő zsidó társaság elhatározta, hogy „Zebulon” néven zsidó hajózási és tengerészeti főiskolát léltel Tel- avivban. Mint most értesítettek benünket, ilyen is- védőkésége alati, melynek vezetője, Adon Gurévitz, a kiváló tengerészeti szakértő. A történelmi hűség kedvéért meg kell állapítanunk, hogy a zsidó hajózási kezdete ugyan a Zebulon társaság nyulak vissza és Salomon királynak is nagyszürri korsokodtami flo- zász ez iskola megnyitásával kezdődött. A telavivi zsidó tengerészeti iskola, mely a Perez-uccában emelkedő salát emeletes épületében van elhelyezve, tengerészeti és a hajózási technikájában, valamint a salászatban. A londoni társaság ezt az iskolát hajó- zási főiskolává akarja kiépíteni, ami Palesztina fejlődése történetében, kétségteletlén egy újabb ér- vendetes körülmény.

Használja a kellemes illatu Szent László pipere-szappant.

Eorltőlentit haldss megss minden fertőző betegségtől. I. HEINRICH pipere- és pipere. (Baras, kón, háldrány, kónérgvermek stb.) SZAPPANGYÁRA, CLUJ.

FABRICA DE SAPUN MINE IASVANY ES GYOGY- RALA SI MEDICINALA S.A. SZAPPANGYAR R.T.

10.000 lei minimális havi jövedelmezőség

lehetőségét nyujtom, szorgalmas megbizható egyéneknek, kik ma- gánfeleket látogatnak. Ajánla- tokat „10.000 lei” jellegre la- punk kiadóhivatala továbbit.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglaltást szakszerűen olcsón csakis FRIEDMANN H. ékszerésznél Széchenyi-tér 1 Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

Okos asszonyok!

nem esnek kétségbe, ha kimarad a men- struáció. Megmentést és új életértőt az én ezerszeresen kipróbált különlegességű sze- reim nyujtanak, még a legmekacsabb ese- tekben is. Szavatoltan ártalmatlan, W. asszony írja Fr.-ból. „Az Ön csodás szere már egy óra muiva halott. Isten után Ön- nek vagyok hálás!” Forduljon még ma bi- zalommal hozzám és örökre hálás lesz. Ezer, meg ezer köszönőlevél igazolja a sikert. Disz- krét feltűnéséknél sérthetetlen.

C. A. Jürs, Berlin W. 57/B. 37. Alvenslebenstrasse 21.

